

HATÁRTALANUL 2017 KÁRPÁTALJA
KÉRDÉSEK –VÁLASZOK TUDÁSFELMÉRÉSRE

1. Vaktérképes feladat

Írd a nevek mellé a térkép megfelelő betűjét illetve számát!

Tisza , Latorca , Szernye , Vérke , Borzsa

Szatmárcseke , Nyíregyháza , Beregszász , Bene , Tiszaújlak ,
 Nagyszőlős , Huszt , Visk , Munkács , Szolyva , Felsőgereben ,
 Vereckei-hágó

2. Kárpátalja történelme - Mely országokhoz tartozott a történelem során?

Az első világháború végéig a Magyar Királyság része.

1920-tól 1938-ig Csehszlovákia része

1938-1944 ismét Magyarország része

1944-1991 Szovjetunió része

1991-től Ukrajna része

3. Beregszász

Mit jelent a szó? **bereg=liget** **szász= német nyelvű telepes**

Lakosságának ma hány százaléka magyar? **76%**

Alapításának mondója: **Szász nevű pásztor története: a mostani r.k. templom helyén viaskodott két bika feltúrt nyomában nagy kincset talált, s azon a római katolikus templomot építette s e körül később Bereg-szásznak elnevezett város keletkezett**

Ki és mikor alapította? **I. Béla fia , Lampert 1063 körül**

A város jelentősége a **II. Rákóczi Ferenc** vezette szabadságharcban: **Bereg vármegyét és Beregszászt jogosan nevezhetjük a Rákóczi-szabadságharc bölcsőjének. 1703 tavaszán a beregi erdőkben bujdosó kurucok, Esze Tamással és Kis Alberttel az élén több követséget is küldtek a lengyelországi Brezánba menekült II. Rákóczi Ferenchez és Bercsényi Miklóshoz. Május végén Rákóczi átadta Esze Tamásnak a felkelésre buzdító breznai kiáltványt és a szabadságharc zászlait. Esze Tamás május 21-én Váriba érkezvén, ott elfoglalta a tiszai réveket, a falu népét gyűlésre hívta, ahol felolvasta a kiáltványt és - Rákóczi parancsa ellenére - kibontotta a zászlókat.**

A felkelők május 22-én, miután Benénél megfutamították a Maróthy István főszolgabíró vezette hajdúkat, Beregszászba értek. A városban épp vásárt tartottak, rengeteg ember gyűlt össze. Esze Tamás itt is kibontotta a szabadságharc zászlait, felolvasta Rákóczi kiáltványát.

4. Huszt

Nevének eredete: **Hosszúmező, Visk, Sziget, Técső** sókereskedő városok kezdőbetűje alkotja **HUSZT** nevét.

Ki építtette a várat? **Szent László király.**

Milyen fontos szerepet töltött be a vár és a város? **A sókereskedelem fontos útját, a Máramarosi-medencébe vezető utat védte, ellenőrizte.**

5. Visk

Melyik medencében, melyik folyó bal partján fekszik? **Máramarosi-medence DK-i részén, a Tisza bal partján fekszik.**

Hogyan lett koronaváros? Milyen kiváltságokat jelentett ez? **1329-ben Károly Róbert városi rangot adott öt városnak. Kiváltságok: lakói földesuraknak nem adóztak, csak a királynak, szabadon költözhetek.**

Milyen terméke lett híres a világon? **Ienből szőtt vászon**

Mit tudunk a templomáról? **XIV. században épült II. Rákóczi György a lengyel hadjárat előtt itt tartotta az erdélyi országgyűlést. 1717-ben feldúlták a tatárok, 33 évig fedél nélkül állt. Kontyolt nyeregteteje van, fából készült csúcsos harangtorony, 1 m-nél vastagabb kerítőfal veszi körül.**

Templomának díszje: **Festett deszkamennyezet.**

Milyen jellegzetes motívumokat láttál? **Angyalos magyar címer, madarak szabadon és kalitkában. Rajzold le!**

6. Nagyszőlős

Miért áll mindig nyitva a Perényi kastély kapuja?

Ki volt Perényi Zsigmond? **Perényi báró Perényi Zsigmond** (Beregszász-Végardó, 1783. november 18. – Pest, 1849. október 24.) nagybirtokos, Ugocsa vármegye főispánja, az Országos Honvédelmi Bizottmány tagja. December végén ő javasolta, hogy ne csak a kormány, hanem a működését legitimáló országgyűlés is költözzön Debrecenbe. 1849. április 14-én, a trónfosztás kimondásakor a debreceni nagytemplomban a képviselőház elnökével Almásy Pállal együtt elnökölt a tanácskozáson. Sőt, azon egyértelműen a függetlenség kimondása mellett foglalt állást. A függetlenségi nyilatkozatot sietve hagyatta jóvá a felsőházzal, és a lehető leggyorsabban Almásyval együtt hitelesítette. A szabadságharc vértanúja.

A legenda szerint kit temettek el a Kankó-várban? **Kapisztrán Szent Jánost, a nándorfehérvári diadal hős ferences szerzetesét.**

Ki lakott pár évig a Perényi kastéllyal szemközti házban? **Bartók Béla**

7. Tiszaújlak

Minek állít emléket a turulos emlékoszlop? **A dolhai vesztes csata után a 1703. július 14-16. a kuruc csapatok itt vívták első győzelmüket.**

Mit énekeltünk itt a koszorúzáskor?

8. Munkács

Egy híres művész itt született. Ki volt ő? Miről híres? **Munkácsy Mihály, festőművész**

A vár elhelyezkedése, szerkezete: **vulkáni eredetű sziklás dombra épült, teraszos szerkezetű.**

Nevezd meg pár híres lakóját, és írd az itt tartózkodásukról pár mondatot!

Zrínyi Ilona, II. Rákóczi Ferenc, Kazinczy Ferenc

Mi lett a vár sorsa? **Később börtön lett, majd tűzvész pusztította**

9. Vereckei-hágó

Mely hegység hágója? **ÉK-Kárpátok hágója**

A történelem során milyen eseményekben játszott fontos szerepet! **Események: honfoglalás, tatárok itt jöttek át, az első és a második világháborúban harcok folytak itt.**

Szóljatok az emlékműről! **1896-ban, a millennium évében állítottak itt emlékművet, melyet 1945-ben a szovjet hatóságok eltávolítottak. 1990-es években merült fel az ötlet, hogy épüljön itt egy új emlékmű. 2008-ben Matl Péter alkotását felállították.**

Mit jelképez az emlékmű?

10. Árpád-vonal

Mi az Árpád-vonal, s hány részből áll az építmény? **A Magyar Királyi Honvédség védelmi rendszere, 3 részből állónak tervezték: Hunyadi-állás, Szent László-állás (nem épült meg), Árpád-vonal**

Milyen hosszú? **600 km-es erődrendszer.**

Mikor és miért épült? **1940-44 között, az orosz hadsereg feltartóztatására.**

11. Szolyva

Miért jelképezi a kárpátaljai magyarság szomorú sorsát? **A szolyvai emlékpark jelképévé vált a kárpátaljai magyarság szomorú sorsának. A 4. ukrán front 1944 november 13-án közzétett egy határozatot, miszerint 3 napon belül / november 16-ig / jelentkeznie kell a városparancsnokságon minden 18 és 50 év közötti magyar és német hadköteles egyénnek, valamint azoknak, akik a Magyar rendőrség vagy csendőrség szolgálatában álltak, hogy segítsenek a háború okozta károk helyreállításában.**

A közlemény szerint 3 napot kellett volna távol tölteniük családjuktól „kis munka”= „málenkij robot”). Becslések szerint mintegy 30-40 ezer embert tartóztattak le, és zártak munkatáborokba. A kollektív bűnösség elvén alapuló intézkedésre azért volt szükség, hogy megelőzzék az esetleges ellenállást a szovjet csapatokkal szemben. Az elhurcoltak első állomása Szolyva volt. Nagyon sokan nem is jutottak el a gulágokra, már itt életüket veszítették az embertelen fogvatartási körülmények miatt. Szinte nincs is olyan magyar család Kárpátalján, akinek egy – két férfi tagja ne veszett volna oda. Az elhurcolt férfiaknak körülbelül mindössze mintegy 1/3-a tért vissza szülőföldjére.

12. Bene

Elhelyezkedése: A Borzsa-folyó jobb partján fekszik, Beregszásztól 13 km-re délkeletre.

Bene nevét 1269-ben **Bhene** néven említette először oklevél. IV. Béla király ekkor adományozta a falut János fiainak Péternek és Mártonnak.

A falu határában van a hagyomány szerint a zászlóbontás helye, ahol Rákóczi kurucok gyülekeztek.

13. Szatmárcseke

Kölcsey Ferenc (1790-1838), a reformkor nagy költője 1815-ben költözött Szatmárcsekére, és itt élt haláláig. 1823. január 22-én itt írta a Himnuszt. A szatmárcsekei temetőben nyugszik.

Szatmárcseke egyik nevezetessége, a népi csónakos fejfás temető. A mintegy 600, embermagasságú, stilizált emberfejet, illetve csónakban fekvő embert szimbolizáló sötét fejfával benépesített sírkert egyedülálló látványt nyújt. Mindegyik fejfa felső részére a következő betűket vésték: A B F R A =A
Boldog Feltámadás Reménye Alatt